

СЕКЦІЯ 3. СТЕЙКХОЛДЕРИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: ПОШУК ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ

DOI:

УДК: 332.146:[330.117:330.161]

ПОБУДОВА АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У ПРОЄКТАХ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Кулик Дмитро Євгенович

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
кафедри управління та адміністрування, ННІ «Каразінська школа бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
email: dkulik912@gmail.com
ORCID: 0009-0000-2357-315X

Статтю присвячено розробці ефективного алгоритму взаємодії стейкхолдерів у проєктах регіонального розвитку. Об'єктом дослідження є процес взаємодії стейкхолдерів, які зацікавлені у реалізації проєктів регіонального розвитку. Метою статті є створення ефективного алгоритму взаємодії стейкхолдерів, який сприятиме успішній реалізації проєктів регіонального розвитку. Досягнення поставленої мети забезпечено наступним переліком завдань: узагальнення теорії регіонального розвитку та теорії стейкхолдерів, виокремлення основних етапів взаємодії стейкхолдерів в процесі планування та реалізації проєктів регіонального розвитку і побудова структурованого алгоритму їх взаємодії, який описує та систематизує кожен з виокремлених етапів алгоритму взаємодії. Результати дослідження допоможуть підвищити ефективність взаємодії стейкхолдерів, що у свою чергу буде сприяти налагодженню комунікації між стейкхолдерами та досягненню мети проєктів регіонального розвитку. У ході проведення дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, а саме: метод аналізу та синтезу, логічно-діалектичний метод, структурно-логічний та графічне моделювання.

Ключові слова: стейкхолдери, регіональний розвиток, проєкти регіонального розвитку, алгоритм взаємодії стейкхолдерів.

На сьогодні регіональний розвиток є одним із найважливіших завдань задля соціально-економічного, екологічного, культурного прогресу як у контексті окремої території, так і всієї країни в цілому. В умовах високо динамічного та надскладного процесу регіонального розвитку, який

© Кулик Д.Є., 2023.

додатково ускладнено війною в Україні, виникає проблема, яка полягає у низькому рівні зацікавленості та координації серед груп стейкхолдерів, що впливає на процес досягнення спільної мети. Сучасні виклики та можливості в контексті регіонального розвитку вимагають застосування інноваційних підходів, серед яких: побудова ефективного алгоритму взаємодії зацікавлених сторін щодо формування, планування та реалізації проєктів регіонального розвитку.

Основною метою регіонального розвитку є: збільшення соціально-економічного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності та внутрішнього потенціалу регіону. Забезпечення реалізації регіонального розвитку стає можливим за рахунок інноваційного підходу, а саме: активного залучення зацікавлених сторін до процесів планування та реалізації регіонального розвитку, встановлення партнерських відносин між ними [5]. Регіональний розвиток вважається багатоаспектним процесом, який включає в себе втілення позитивних соціально-економічних, гуманітарних, культурних та екологічних змін [1]. Проєкти регіонального розвитку за своєю структурою мають окрему специфіку і є інструментом стимуляції соціально-економічного, культурного, галузевого та екологічного зростання окремого регіону. Проєкти регіонального розвитку – це серія заходів, яка потребує чіткого керівництва на кожному етапі реалізації через свою систематичність і складність [1].

Стейкхолдери проєктів регіонального розвитку – це особи або групи осіб, які мають інтерес щодо реалізації проєктів регіонального розвитку та можуть впливати на процес реалізації шляхом двосторонньої взаємодії або перебувають під впливом цих проєктів [6]. До основних груп стейкхолдерів, які можуть бути включені до проєктів розвитку відносять значну кількість суб'єктів, а саме: учасники бізнес-середовища регіону, органи місцевого самоврядування та урядові органи, громадські організації, громадські активісти та населення, навчальні заклади, некомерційні організації тощо [4].

Для успішної взаємодії стейкхолдерів важливо побудувати структурований та ефективний алгоритм їх взаємодії. За своєю структурою алгоритм повинен охоплювати весь процес взаємодії, включаючи наступний перелік етапів: ідентифікація, аналіз стейкхолдерів, планування комунікації, залучення до процесів, моніторинг діяльності, вирішення конфліктів та оцінювання результатів впровадження проєкту. Таким чином, загальна мета алгоритму взаємодії стейкхолдерів є побудова високоефективної взаємодії зацікавлених сторін для досягнення цілей проєкту та задоволення інтересів стейкхолдерів, рисунок 1.

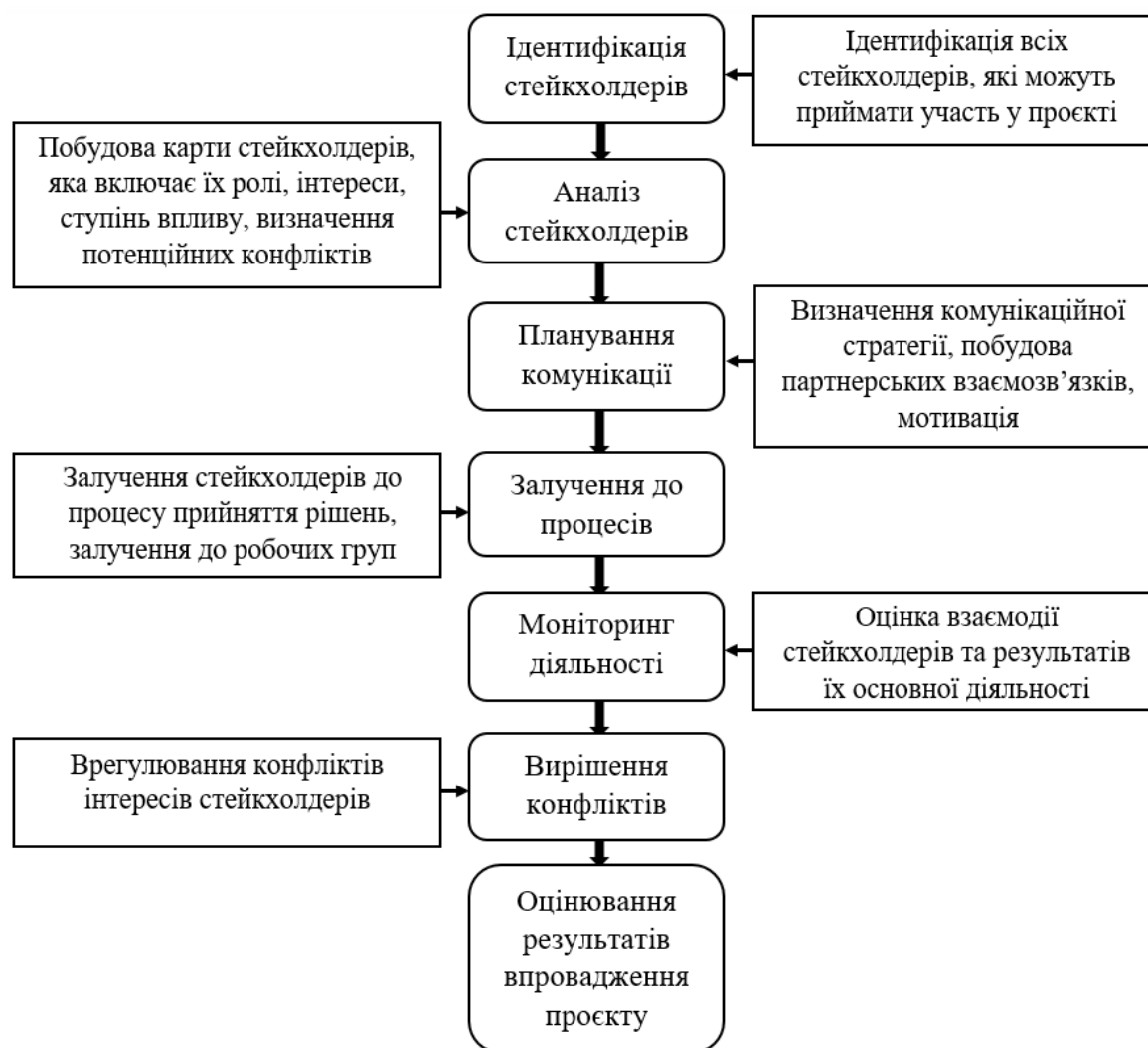

Рисунок 1 – Алгоритм взаємодії стейкхолдерів у проєктах регіонального розвитку

Джерело: складено автором

Ідентифікація та аналіз стейкхолдерів одні із найважливіших етапів побудови взаємодії. На даних етапах постає необхідність ідентифікувати ключові групи стейкхолдерів, їх інтереси та вплив, що можна реалізувати шляхом застосування «моделі значущості», яка дозволить проаналізувати все коло можливих стейкхолдерів та на основі їх атрибутів виділити ключові групи, їх інтереси, рівень впливу тощо [6]. Бабиц Т.О. у процесі дослідження залучення зацікавлених сторін зазначає перелік питань, які виникають на початку процесу взаємодії стейкхолдерів проєктів, а саме: проблеми ідентифікації ключових стейкхолдерів, їх інтересів, питання щодо реалізації цих інтересів, визначення потенційних конфліктів і вивчення механізмів впливу та співпраці із зацікавленими сторонами, що будуть задовольняти обидві сторони [2]. Планування комунікації можна вважати ключовою частиною наведеного алгоритму, тому як визначення стратегії комунікації дозволяє налагодити ефективну комунікацію та встановити партнерські стосунки між стейкхолдерами, що також допоможе

змотивувати стейкхолдерів приймати участь у реалізації проєктів. Брак інформації та діалогу здатен викликати сумніви серед стейкхолдерів, що у свою чергу обмежить здатність приймати чіткі та раціональні рішення, а відсутність ефективної стратегії комунікації здатна призвести до нераціональних витрат та конфліктів між стейкхолдерами.

Етап залучення стейкхолдерів характеризується їх участю у робочих групах, тобто які приймають участь у консультаційних зібраннях та мають можливість впливати на процес прийняття ключових рішень [3]. Окрім того, постає необхідність у доповненні алгоритму етапом відслідковування діяльності стейкхолдерів, що також передбачає коригування неефективних рішень. Різність інтересів, особливо коли інтереси є суперечливими надалі провокують конфлікти між стейкхолдерами регіонального розвитку, що негативно впливає на процес реалізації проєкту регіонального розвитку, тому постає необхідність у попередженні та вирішенні виникаючих конфліктів. Останнім етапом алгоритму взаємодії є оцінка результатів впровадження проєкту, який дозволяє визначити ступінь досягнення мети проєкту.

Використання алгоритму дозволить вирішити проблеми, які виникають в процесі взаємодії стейкхолдерів та відкриває додаткові можливості, а саме:

- оптимізувати процес планування та реалізації проєктів регіонального розвитку та зробити його більш гнучким та керованим, мінімізувати ступінь ризиків або ефективно їх нівелювати, передбачити всі можливі проблеми;
- об'єднати окремі групи стейкхолдерів для досягнення більшого потенціалу та налагодити ефективний комунікаційний процес між стейкхолдерами проєктів регіонального розвитку;
- сформувати партнерські взаємовідносини між зацікавленими сторонами, що покращить взаємодію між ними.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII : станом на 21 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 17.08.2023).
2. Бабич Т.О. Особливості підготовки плану залучення зацікавлених сторін міжнародного проєкту (детальний гайд). Академічні візії. 2023. №21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/442/405> (дата звернення 26.10.23)

3. Чепелюк М.І., Кущій С.С. Стратегії взаємодії компанії зі стейкхолдерами в забезпеченні сталого розвитку: глобальний аспект. БізнесІнфом. 2020. №12. С.460-464.
4. Aerts G., Cauwelier K., Sam de Pape, Jacobs S. An inside-out perspective on stakeholder management in university technology transfer offices. Technological Forecasting and Social Change. 2022. Vol. 175. P. 121291.
5. Fonseca L., Nieth L. The role of universities in regional development strategies: A comparison across actors and policy stages. European Urban and Regional Studies. 2021. Vol. 28, no. 3. P. 298–315.
6. Mitchell, R.K., Agle, B.R. and Wood, D.J. (1997), “Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts”, Academy of Management Review, Vol. 22 No. 4, pp. 853-886.

Тези надійшли до редакції _____.

Тези рекомендовані до друку _____.

CONSTRUCTION OF STAKEHOLDER INTERACTION ALGORITHM IN REGIONAL DEVELOPMENT PROJECTS

Kulyk Dmytro, recipient of higher education with the degree of PhD, Department of Management and Administration, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 4, Kharkiv, Ukraine, 61022

email: dkulik912@gmail.com

ORCID: 0009-0000-2357-315X

The article is devoted to the development of an effective algorithm for the interaction of stakeholders in regional development projects. The object of the study is the process of interaction of stakeholders who are interested in the implementation of regional development projects. The purpose of the article is to create an effective algorithm of stakeholder interaction that will contribute to the successful implementation of regional development projects. Achieving the set goal is ensured by the following interrelated tasks: summarizing the theory of regional development and the theory of stakeholders, identifying the main stages of stakeholder interaction in the process of planning and implementing regional development projects and building a structured algorithm of their interaction, which describes and systematizes each of the isolated stages of the interaction algorithm. The main results of the study will help to increase the effectiveness of the interaction of interested parties, which in turn will contribute to the establishment of communication between stakeholders and the achievement of the goal of regional development projects. In the course of the research, general scientific and special methods of cognition is used, namely: the method of analysis and synthesis, logical-dialectical method, structural-logical and graphic modeling.

Keywords: stakeholders, regional development, regional development projects, stakeholder interaction algorithm, interaction management.

REFERENCES

1. Law of Ukraine On the principles of state regional policy from 21 July 2023, № 156-VIII (2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (data of access 17.08.2023) (in Ukrainian)
2. Aerts, G., Cauwelier, K., Pape, S. d., Jacobs, S., & Vanhondeghem, S. (2022). An inside-out perspective on stakeholder management in university technology transfer offices. *Technological Forecasting and Social Change*, 175, 121291.
3. Babich T.O. (2023). Peculiarities of preparation of the plan of involvement of interested parties of the international project (detailed guide). *Academic visions*. 21 Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/442/405> (date of access 26.10.23) (in Ukrainian)
4. Chepeliuk M. I., Kushchii S. S. (2020). Strategies for the Company's Interaction with Stakeholders in Ensuring Sustainable Development: The Global Aspect. *Business Inform.* 12 (515), 460–465. (in Ukrainian)
5. Fonseca, L., & Nieth, L. (2021). The role of universities in regional development strategies: A comparison across actors and policy stages. *European Urban and Regional Studies*. 28(3), 298–315.
6. Mitchell, R. K., Agle, B. R., & Wood, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *The Academy of Management Review*, 22(4), 853.

The theses was received by the editors _____.

The theses is recommended for printing _____.